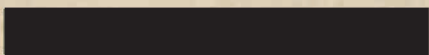

kraków dnia 20 listopada 1945 r. Ja - sędzia grodzki dr. Roman
Liszkowski, członek Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich
w Polsce, na wniosek Prokuratora Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 30 października 1945 r. Nr. Pres. 1214/45 na zasadzie art.
254. w związku z art. 107 i 115 Kodeksu Postępowania Karnego, prze-
słuchałem w charakterze świadka dra Jana Gwiazdonowskiego, który
z wyznał, co następuje:

Nazywa się: Jan Gwiazdonowski, urodzony
dnia 4. lutego 1899 w Krakowie, syn Jana
i Marii z Gwiazdonowskich, profesor i dykan
wydziału prawa i administracji Uniwersytetu
Jagiellońskiego w Krakowie, rasy i rytuśko-
katolickiej, narodowości i przynależności
polskiej, żonaty, zamieszkały w Krakowie

W związku z przygotowywanymi podjętymi wykładami na Uniwersyte-
cie Jagiellońskim w Krakowie, uświadczyłem na dzień 13 listopada
1939 r. odprawione spotkanie w sali nr. 4 dnia 4. listopada 1939, inau-
guracyjne nabożeństwo w kościele św. Anny, które odprawił ka-
płan Godlewski. Po nabożeństwie dowiedziałem się od ówczesnego
działacza politycznego o wykładzie, którego mieliśmy wysłuchać w ponie-
dziale, wianowicie o piątek wezwał do siebie rektora U.J. Ober-
sturmanschnitzler Müller i przedstawił mu o urządzeniu dla profesorów
Uniwersytetu jako odsytku na temat stosunku masowy Niemieckiej
i narodowej socjalizmu do spraw nauki i uniwersytetów. Trakto-
wał rektora grzecznie, pytał się, czy urządzenie takiego wykładu
nie jest niezgodne z polskimi przepisami, czy też może jest nie-
właściwą rzeczą rektorowi itd.

Wywiadczenie sędziowskie pójść na odczyt. Tyc. czepca w dniu
6-go listopada 1939 o godzinie 12-tej wraz ze społecznymi wy-

171 a

1 - 3 -
 wstętu, w której znajdowało się około 10.000 złotych. Na sali nr. 66 aresztowano z osób nie należących do Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Uniwersytetu Stefana -atorago, Franciszka Sosnowskiego, który miał u nas wykładać zastępczo część prawa rzymskiego, dalej p. Zechaniera, as. wiceprezesa sądu apel. w Katowicach, którego na "odczyt" Millera zgłosił prof. Chrzanowski, rektora Akademii Górniczej Żabińskiego, dalej sędzię sądu apel. w Katowicach, prof. Pasirę, którego znów na "odczyt" zgłosił rektor. Oprócz profesorów, docentów, asystentów i lektorów U.J. aresztowano także 144. nazw aresztowano osób 183.

Wśród okoliczności, które towarzyszyły naszemu aresztowaniu należą nasza krótka pobyt nasz w więzieniu wrocławskim, a następnie w obozie w Sachsenhausen, dokąd nas z kolei przewieziono, warunki w których żyliśmy w czasie transportu, przetrwania w więzieniu wrocławskim, a później w obozie Sachsenhausen, warunki okoliczności wśród których nastąpiło zwolnienie, opisane szczegółowo w książce wydanej w roku 1945 w Krakowie, nakładem Wydawnictwa Literackiego, - pod tytułem "Wspomnienia z Pobytu Profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego w Obozie Koncentracyjnym w Sachsenhausen. Do 100 lat tej napisanej przez prof. dr. Stanisława Kurzba, Instytut Polskiej Akademii Umiejętności, były więźniów Sachsenhausen.

W tym celu, to jest, do niniejszego protokołu, jako jego załącznik, przesyłamy jednocześnie, że osnowę jej pochodzącej z tego pióra, podnoszą do wiadomości zamierzonych przed sądem.

Tutaj zaznaczę jeszcze, o czym jest mowa w treści protokołu, że ofiarą pobytu w Sachsenhausen padło wraz z profesorami Akademii Górniczej, - trzydziestu profesorów, którzy tu zmarli.

171a

Oto ich nazwiska: Antoni Mayer, Stanisław Katselcher, Stefan Bednarski, Jerzy Szeleński, Tadeusz Garbowski, Michał Biedlecki, Kazimierz Kostanecki, Feliks Rogosiński, Adam Rósański, Ignacy Chrzanowski, Władysław Jakliński, Antoni Bobowski, Leon Sternbach.

Bezpośrednio po naszym powrocie do Krakowa zmarli dalsi ostatni profesorowie: Antoni Wilk, Stefan Kobaczkowski, Jan Kowak i Jan Włodak.

W późniejszym czasie, jednak z powodu chorób, były też w Krakowie, zmarli nadto: Bożowski Franciszek, Karystycki Ludwik, Michał Kazimierz i Starzewski Maciej.

Z wśród osób aresztowanych w Urzędzie Teologicznym w Krakowie w dniu 6 listopada 1939, a potem z więzienia, z rąk okupanta niemieckiego w późniejszym czasie, dalszych dalszych osób, a w szczególności: ks. Archutowski Józef /zginął w powstaniu warszawskim/, Borkowski Janusz /rozstrzelany w powstaniu warszawskim/, Dobrowolski Dobrosław /rozstrzelany w Oświęcimiu/, Heydel Adam /rozstrzelany w Oświęcimiu/, Metallmann Joachim /zginął w Buchenwaldzie/, Orzech Wiktor /zginął w Auschwitzu/, Ottmann Kazimierz /rozstrzelany w Oświęcimiu/, Ko. Salpach Jan /rozstrzelany w powstaniu/, Starachowicz Zygmunt /zginął bez wieści, prawdopodobnie nie żyje/, Winid Walenty /zmarł w Oświęcimiu/.

Na tym protokół zakończono i po odczytaniu podpisano w dniu 20 listopada 1945 roku.

Protokół ten jest oryginalny i składa się z pięciu stron napisanych piórem, numerowanych kolejno cyframi arabskimi

od 1 - 5.

Do protokołu niniejszego dołączono kasetkę, przesłaną przez świadka o karcie tytułowej następującej treści: Jan Gwiżdzo-

1171a

koraki - wspomnienia z Pobytu Profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego w Niemieckim Obozie Koncentracyjnym w Sachsenhausen - z przedmową Prof. Dr. St. Kutrzeby, Prezesa Polskiej Akademii Umiejętności - wydanie drugie - 3K - Kraków - Nakładem Księgarni S. Kaspiński.

Świadek:

Jan Gwiazdozorski
/-/ Prof. Dr. Jan Gwiazdozorski

Świadek:

Dr. Roman Kiszkowski
/-/ Dr. Roman Kiszkowski

Protokolantka:

Kazimiera Suarska
/-/ Kazimiera Suarska

Biuro Udo
i Archiwizacji

17a